

Пропозиції
Адміністрації Державної прикордонної служби України
щодо проекту Закону України
«Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального
кодексів України, інших законодавчих актів України щодо врегулювання
питань протидії розвідувально-підривній діяльності спеціальних служб
іноземних держав»
народні депутати України Сергій ІОНУШАС, Олександр ЗАВІТНЕВИЧ та ін.
реєстраційний номер 11228-1 від 10.05.2024
до першого читання

1. Підтримується із зауваженнями.

2. Як зазначається в пояснювальній записці, завданнями законопроекту є унормування питань щодо правового захисту осіб, які виконують контррозвідувальні (спеціальні) завдання, врегулювання повноважень суб'єктів контррозвідувальної діяльності, необхідних для своєчасної та ефективної протидії розвідувально-підривній діяльності проти України, а також запровадження державного захисту співробітників, які здійснюють контррозвідувальну діяльність, осіб, залучених до конфіденційного співробітництва, та їх близьких осіб.

1) У законопроекті є суперечність щодо визнання доказами в кримінальному провадженні матеріалів, які зібрані оперативними підрозділами з дотриманням вимог Закону України «Про контррозвідувальну діяльність».

Так, підпунктом 1 пункту 2 розділу I законопроекту пропонується абзац шостий частини другої статті 99 Кримінального процесуального кодексу України після слів «Закону України "Про оперативно-розшукову діяльність"» доповнити словами «Закону України "Про контррозвідувальну діяльність"», таким чином встановити, що матеріали, в яких зафіксовано фактичні дані про протиправні діяння окремих осіб та груп осіб, зібрані оперативними підрозділами з дотриманням вимог Закону України «Про контррозвідувальну діяльність», є документами та можуть використовуватися в кримінальному провадженні як докази.

У той же час підпунктом «г» підпункту 2 пункту 2 розділу II законопроекту пропонується статтю 8 Закону України «Про контррозвідувальну діяльність» після частини другої доповнити новою частиною, якою встановлюється, що контррозвідувальні заходи не можуть організовуватися та проводитися з метою збирання, перевірки та оцінки доказів у кримінальному провадженні.

З метою усунення зазначеної суперечності та визнання матеріалів, зібраних оперативними підрозділами з дотриманням вимог Закону України «Про контррозвідувальну діяльність», як докази у кримінальному провадженні,

пропонуємо підпункт «г» підпункту 2 пункту 2 розділу II законопроекту виключити.

2) Частиною другою статті 17 Закону України «Про розвідку» передбачається можливість проведення розвідувальними органами контррозвідувальних заходів для здійснення функцій, визначених пунктами 5 і 8 частини першої статті 6 Закону України «Про розвідку».

Так, проведення розвідувальними органами контррозвідувальних заходів можливе при сприянні спеціально уповноваженому органу державної влади у сфері контррозвідувальної діяльності у здійсненні контррозвідувального забезпечення закордонних дипломатичних установ України, безпеки співробітників цих установ та членів їх сімей у державі перебування, відряджених за кордон громадян України, які обізнані у відомостях, що становлять державну таємницю, охороні державної таємниці в цих установах, а також при забезпеченні власної безпеки.

Законопроектом пропонується доповнити статтю 7 Закону України «Про контррозвідувальну діяльність» частиною п'ятою, якою встановлюється, що підрозділи органів, що визначені частиною другою статті 6 цього Закону, за наявності відповідних підстав користуються повноваженнями, передбаченими пунктами 1–3 (виключно відносно співробітників розвідувальних органів), 4 та 5 частини другої цієї статті.

Реалізація вказаної норми унеможливить якісне та повноцінне проведення окремих контррозвідувальних заходів розвідувальними органами України в рамках здійснення функцій, визначених пунктами 5 і 8 частини першої статті 6 Закону України «Про розвідку», що в умовах збройної агресії російської федерації проти України може негативно вплинути на можливості розвідувальних органів України чинити протидію розвідувально-підривній та терористичній діяльності спеціальних служб держави-агресора.

Крім того, норми права мають відповідати вимогам, зокрема, щодо однозначності їх розуміння (ясність, точність, доступність для розуміння та реалізації). Запропонована редакція частини п'ятої статті 7 Закону України «Про контррозвідувальну діяльність» створює передумови до неоднозначності її розуміння, а тому не відповідає принципу юридичної визначеності, який є складовою частиною конституційного принципу верховенства права, неухильне дотримання якого є запорукою утвердження правової держави (стаття 1, частини перша, друга статті 8 Конституції України), а також матиме наслідком неможливість її реалізації.

З огляду на вищевикладене пропонуємо в абзаці одинадцятому підпункту «в» підпункту 2 пункту 2 розділу II законопроекту слова «(виключно відносно співробітників розвідувальних органів)» виключити.